

RZEKOMY POMÓR DROBIU (CHOROBA NEWCASTLE – ND)

CZYNNIK ETIOLOGICZNY

Rzekomy pomór drobiu jest chorobą zakaźną i zaraźliwą wywołowaną przez wirus (PMV) należący do rodziny Paramyxoviridae rodzaju Rubulavirus. Wielkość wirusa 100-500 nm. Wyróżnia się 9 serotypów wirusa (PMV-1 do PMV-9), wirus PMV należy do serotypu PMV-1. Jest 5 patotypów szczepów NDV:

- welogeniczne wiscerotropowe: wysoce patogenna postać ND, śmiertelność do 100%, często krwotoczne zmiany w układzie pokarmowym.
- welogeniczne neurotropowe: patogenna postać ND, wysoka śmiertelność poprzedzona objawami układu oddechowego i nerwowego
- mezogeniczne: postać umiarkowana, objawy z układu oddechowego, rzadziej nerwowego, śmiertelność u młodych ptaków
- lentogeniczne: postać oddechowa, częściej subkliniczne zakażenie układu oddechowego
- asymptomatyczne (jelitowe): subkliniczne zakażenie przewodu pokarmowego

Wirus rzekomego pomoru drobiu wykazuje dużą oporność na temperaturę, wilgoć, gnicie i wysychanie. W temperaturze 100 st.C przeżywa kilka minut, w 37 st.C od kilku godzin do kilku dni, w 4 do 20 st.C od kilku miesięcy do kilku lat. W kurniku do 7 tygodni, w tuszkach zamrożonych do 6 miesięcy, w tuszkach przechowywanych w temperaturze 5 st.C co najmniej 134 dni.

WYSTĘPOWANIE

W 1926 roku pierwsze przypadki na Jawie, w Indonezji, Anglii.

W ciągu 30 lat rozprzestrzenia się po całym świecie, najczęściej w krajach Beneluksu i Niemczech. W Polsce pierwsze przypadki w 1942, do 1974 stwierdzane corocznie.

Od 1975 kraj wolny od ND. Początek lat 90-tych izolacja szczepów lento-mezogenicznych od kurcząt brojlerów (zaburzenia oddechowe i zwiększone upadki od 5 tyg. życia)

PATOGENEZA

Wrażliwy gatunek (co najmniej 236 gatunków z 24 rzędów ptaków)

- drób domowy: lury, indyki, bażanty, kuropatwy, przepiórki, kaczki, gęsi, gołębie, ptaki bezgrzebieniowe
- ptaki ozdobne (chowane w zamknięciu), dzikie wolnożyjące w tym ptactwo wodne
- ludzie: zapalenia spojówek, ogólna infekcja

Źródło zakażenia: chore i padłe ptaki (wirus w wydzielinie z dróg oddechowych i odchodach)

- kontakt bezpośredni
- kontakt pośredni: zakażona pasza, woda, ściółka, sprzęt, cząsteczki pyłu, człowiek.

Droga zakażenia: układ oddechowy, przewód pokarmowy.

OBJAWY KLINICZNE

Okres inkubacji od 5 do 15 dni.

Zakażenie szczepami welogenicznymi:

- przebieg nadostry lub ostry
- osłabienie, apatia, duszność, obrzęk spojówek i głowy, biegunka o zielonkawym zabarwieniu odchodów, u części ptaków zaburzenia nerwowe (drżenie mięśni, porażenie skrzydeł i nóg, skręty szyi i głowy), u niosek gwałtowny spadek nieśności, jaja odbarwione, bez skorup, śmiertelność do 100%.

Zakażenia szczepami mezogenicznymi:

- przebieg umiarkowany

- objawy głównie ze strony układu oddechowego, mogą wystąpić również nerwowe (porażenia), spadek nieśności a nawet jej zatrzymanie przez kilka tygodni, biegunka, upadki u młodych kurcząt, mogą dochodzić do 50%.

Zakażenia szczepami lentogenicznymi:

- przebieg subkliniczny
- objawy u młodych ptaków, łagodne ze strony układu oddechowego, przy dołączeniu czynników komplikujących objawy bardziej nasilone oraz wzrost padnięć.

ZMIANY ANATOMOPATOLOGICZNE

Zakażenia szczepami welogenicznymi:

- wybroczyny w śluzówce żołądka gruczołowego, jelit cienkich, ślepych i rectum
- przy dłuższym przebiegu zmiany dyfteroidalne (butony) w grudkach chłonnych
- przekrwienie i martwica jelit ślepych
- u niosek przekrwienie jajnika i jajowodu

Zakażenia szczepami mezogenicznymi:

- przekrwienie śluzówki krtani, tchawicy, duża ilość śluzu
- przekrwienie jajnika i jajowodu

Zakażenia szczepami lentogenicznymi:

- zapalenia worków powietrznych
- obraz kolibakteriozy

POBIERANIE I PRZESYŁANIE MATERJAŁU DO BADAŃ

Izolacja wirusa: zarodki kurze SPF

- identyfikacja wirusa HA+: określenie serotypu w HI
- średni czas zamierania zarodków (MDT)
- indeks patogenności domózgowej (ICPI)
- indeks patogenności dożylny (IVPI)

Metody serologiczne:

- hamowanie hemaglutynacji (HI): dodatnie miano HI 1/16 i wyższe
- ELISA

ZWALCZANIE

Dewastacja zarazka w środowisku

Postępowanie administracyjne w przypadku podejrzenia i rozpoznania ND

Dyrektywa rady 92/66/EEC z 14.07.1992

Szczepienia ochronne

DEZYNFEKCJA

Rozpuszczalniki organiczne: eter, chloroform, alkohol

Środki dezynfekcyjne: soda żrąca

formalina

preparaty zawierające podchloryn sodu

jod